

Tengzhou (Tân Châu), China – Cho dù đã 20 năm trôi qua, tiếng súng vẫn cùng nhau vang lên loàn, chát chóc trong trận tấn công Thiên An Môn vẫn in rõ mãi mãi trong trí nhớ của cựu quân nhân Zhang Shijun. Cho đến bây giờ, ông là một trong rất ít người dám công khai lên tiếng bày tỏ sự ân hận của mình trong trận chiến đó.

Đã chấp nhận làm nhân chứng với vai trò của mình trong việc quân đội đàn áp các sinh viên biểu tình ở Bắc Kinh vào năm 1989, Zhang nói rằng ông hy vọng sẽ thêm đà cho việc kêu gọi một sự điều tra và tái thẩm định lại phong trào đấu tranh – và để đẩy mạnh thêm cái mốc tiêu tích hữu của nó, đó là cho một Trung Hoa dân chủ.

Ông Zhang, 40 tuổi, trong buổi phỏng vấn ở nhà ông ta ở phía bắc của thành phố Tengzhou đẩy lùi bóng tối, nói rằng: “Tôi cảm thấy như linh hồn của tôi bị kẹt lại ở đó vào cái đêm ngày 3 tháng 6,” ám chỉ ngày mà cuộc tấn công trận công đã bắt đầu vào năm 1989.

Nhưng khi niềm đam mê thong thả, ray rức của Zhang đã đột ngột đổi từ tiếng trên toàn cầu giữa các cộng đồng người Hoa đến kháng cự mạnh mẽ của liên kết khi ông cho đăng tải một lá thư ngỏ trên mạng (online) gọi đến Hu Jintao (Hu Jintao), chủ tịch đảng và nhà lãnh đạo Trung Cộng. Trong đó, ông đã liên hệ một số những gì mà ông đã thấy khi đang thi hành nhiệm vụ trong đêm 3 và 4 tháng 6 với những người bị ngược đãi mà ông đã gánh chịu sau khi xin phép được đi nghỉ ngơi, và ông tin rằng là trước sau gì thì Trung Hoa cũng phải làm sáng tỏ những tâm nguyện của dân và các bị nạn bị thảm đó.

Zhang nói: “Chúng ta không thể đổ trách nhiệm cho quân đội, đó là trách nhiệm chung của người người Hoa.”

Zhang chỉ có 18 tuổi khi ông gia nhập quân đội thiến chiến 54 của Sư Đoàn 162 Thiến Giáp (Motorized Infantry Division), trở lại trung tâm thành phố Anyang. Chỉ ba năm sau, do sự gia tăng chứng dấn chính quyền cộng đồng bị giới sinh viên học sinh, đến với của Zhang được lệnh phải đến Bắc Kinh vào ngày 20 tháng 4 năm 1989. Tại đó, họ đã cảm quân ở mé tây nam thủ đô và cũng trong lúc đó dân chúng đã đứng lên những hàng rào để cản bước tiến của họ về Thiên An Môn, một quầng sáng rộng lớn ngay trung tâm thành phố nơi mà các sinh viên đã thiết lập một hành dinh của họ.

Vào ngày 3 tháng 6, lánh thi hành cáa há đã đác ban ra: Háy tán tháng vào quáng tráng và quét sách mái cháng ngái.

Đáng tán vá háng quáng tráng, Zhang và các bán đáng đái cáa ông đã phái rái bá chián xa cáa há trác nháng đáa cáa gách đá và nháng lán đán không biát do ải bán tá các táng láu cao cáa khu gia cá đang tái táp bay vá háng há. Zhang nói là nháng ngái lánh trong đán vá cáa ông đã ná súng trên đáu ngái dân đá đáa doa há, ông còn cho biát là riêng phán ông thì chá là mát lánh cáu tháng và không đác trang bá vũ khí trong trán táng tán công đó.

Zhang nói ông biát là không có ca tá vong nào gây ra bái quân lánh cáa quân đoàn 54 - mát luán điều không thá nào bác bá đác khi mà nháng tài liáu, há sá chính thác vá các sá kián đó ván còn bá che đáy. Đa sá nháng bài táng trình sau bián cá Thiên An Môn đã cáo buác hàng trăm ngái tá vong, có thá lên tái hàng ngàn, ká cá dân sá và sinh viên, vái hai đán vá quân đái khác, đó là quân đoàn 27 và 28 đán cá bên ngoài Bác Kinh.

Đán ráng sáng ngày hôm sau, Zhang nói là đán vá cáa ông đã đáng lên mát hàng rào đác theo bá phía nam quáng tráng khoáng giáa tám ản KFC và láng tám cáa ngái sáng láp ra Cáng Sán Trung Quác, Mao Trách Đông.

Zhang nói là các chi tát khác thì quá nháy cám đá nói ra, ý nói nháng hành đáng tàn báo nhá bán vào láng các sinh viên và tháng dân không mang vũ khí. Trong khi các nhán cháng khác có cáo buác táng tá, há ván không thá nào xác nhán riêng rá đác.

Sau khi há rút lui, Zhang nói ráng ông yêu cáu và cuái cùng thì đác cháp thuán giái ngũ sám, không bao giá có đá kián sá đác gái đán cháng lái công dân bình tháng. Sau khi trá vá Tengzhou, ông láp mát nhóm tháo luán nhám đá xáng kinh tá thá tráng và chính trá, nháng bá bát vào ngày 14 tháng 3 năm 1992 và bá kát ản tù ba năm trong mát trái lao đáng dành cho các tù nhán chính trá. Rái thì báy giá ông xem bán ản đó nhá là mát sá bày đát đá tráng phát viác ông sám rái bá đán vá cáa mình.

Sau khi đác thá ra, Zhang nói là ông đã đi kháp nái đá kiám viác làm, trá vá Tengzhou vào năm 2004 đá buôn hàng má thuát và đá cá và đá nuái náng cô con gái 13 tuái cáa ông. Trong căn phòng làm viác cáu bán đác trang hoàng bái các bác tháo ngá và đá cá mà ông đã sáu tám, ông ngái hàng giá trác bàn chá cáa cái máy đián toán cũ ká cáa ông đá liên lác vái các

nhà báo đã đang chính kiến khác và đã bắt đầu tìm các nhóm thanh niên chính trị trên mạng tin tức

Zhang, vốn ngắn gọn mái tóc ngắn của và dáng vẻ nghiêm nghị của một quân nhân, nói ông đã ra một phần là để làm cho rõ cái nhìn từ cộng đồng của ông, nhưng mục tiêu chính của ông vẫn là nhìn lại bị nạn của Thiên An Môn.

“Lúc đó, chúng tôi nghĩ rằng việc này sẽ được bàn thảo trong một thời gian dài. Nhưng dân chúng đã không như vậy lúc một xa xưa”, Zhang nói khi đang hút thuốc ngửi thuở Trung Quốc hiện tại “General”.

Zhang hy vọng là rằng ông sẽ giúp khuyến khích các cựu quân nhân khác bước ra và trở thành một phần của xã hội, nhưng ông có vẻ nghi ngờ đóng vai trò của họ vì Đảng có xu hướng nhúng tay vào các lãnh đạo để tiếp tục những phần tử này.

Quả là như vậy, nhưng hoạt động của ông đã gây nên sự chú ý của chính quyền. Các khách đến thăm việc của ông bị cảnh sát theo dõi. Zhang nói là nhà chức trách đã triệu tập ông hôm thứ Tư, một ngày sau khi ông thông tin AP phỏng vấn ông, rằng ông phải lánh xa các cơ quan truyền thông nước ngoài.

Cựu giáo sư Ding Zilin, một người bạn của ông hiện nay của Thiên An Môn vẫn là cha mẹ của các thiếu niên bị giết trong trận đàn áp đó, nói rằng Zhang là một trong số rất ít binh sĩ dám nói thẳng về bị nạn của năm 1989. Những người đã tham dự cuộc đàn áp đó vẫn tiếp tục che giấu dính dáng của họ, thậm chí không đeo cái đồng hồ kim để bị bắt dành cho các toán quân thi hành thiêu hủy quân luật.

“Hai mươi năm đã trôi qua, nhưng nếu các chiến sĩ vẫn còn có lòng tâm, có thể có những người khác đã đứng dậy,” Ding nói.

Nicholas Bequelin, nhà nghiên cứu Á Châu cho cơ quan Giám Sát Nhân Quyền (Human Rights Watch) tại New York, nói rằng ông đã khai thác những người tham dự cuộc đàn áp thời là vô giá để hình thành quan điểm về các sự kiện.

Số việc Zhang đã tự nguyện báo cáo ra nhà thờ, Bequelin nói, chỉ làm gia tăng sự tin cậy trong số rất nhiều người rằng “sau này, việc tái thẩm định lại những số liệu đó là điều không thể tránh được.”